

L'any de la mort de Joan Ollé

Xavier Melero

Un altre any i la vida continua. Encara que, com diu Karmelo Iribarren, de vegades això no és veritat i la vida no continua. De vegades només passen els dies. Dies com el 30 d'agost del 2022, quan algú em va dir que Joan Ollé havia mort.

Tampoc això no era del tot cert. Havia mort abans i la fallada del cor no va ser més que el gest d'algú que prem l'interruptor i sumeix l'habitació envaïda pel dolor en una profunda foscor. Ollé va morir el dia que es va publicar una suposada investigació que, basada –en el millor dels casos– en tafaneries anònimes, va decretar que era un assetjador sexual.

Sobre com es va fer aquell reportatge en podria dir moltes coses (disposo fins i tot de testimonis gravats d'alguna de les entrevistades narrant com van ser buscades, interrogades i descontextualitzades), però no ho faré. Hi ha massa gent interessant al món per perdre el temps parlant d'una altra mena de persones.

Tot seguit, els murs de l' Institut del Teatre, el lloc on Ollé havia fet classe durant quaranta anys amb les màximes valoracions, es van cobrir de pasquins –també anònims, esclar– amb la seva fotografia i el rètol “assetjador”. Es van suspendre les seves classes i el van condemnar a l'ostracisme. Quan passava això, ningú no s'havia pres la molèstia d'esbrinar la seva versió dels fets, ja que, davant els nous gestors de la moral, els inquisidors de les bruixes de Salem semblaven banderers de la presumpció d'innocència.

Al cap de poc, Ollé va declarar davant la comissió per a la prevenció de l'assetjament sexual de la Diputació, que va arxivar el seu expedient conclouent que no hi havia ni tan sols indicis de conductes reprovables. La resolució era terminant, però l'Institut del Teatre no es va conformar amb això i va fer un pas més remetent el cas a la Fiscalia.

La fiscal no va perdre el temps i va decretar al cap de pocs dies que Ollé no havia comès ni assetjament ni res que s'hi assemblés remotament. Les queixes que havien arribat a formalitzar-se parlaven per si mateixes. En un cas, Ollé li havia dit a una estudiant (de 25 anys), durant un assaig, davant una trentena de persones i a una distància d'uns vint metres, que des d'on ell era no se li veien els pits, però que si estava preocupada per això, podia demanar un imperdible per tapar-se.

En un altre, abans de l'estrena de l'obra de fi de curs i durant les últimes proves, Ollé es va prendre un whisky. Lògicament, la fiscal va despatxar l'assumpte dient que ella no s'ocupava d'infraccions de naturalesa laboral, si és que n'hi havia. Podria haver afegit també que la llei seca va ser derogada pel president Roosevelt el 1933.

Ollé va sortir net de la batalla legal, però no li va servir de res. Isona Passola va intentar que fes una petita representació, un monòleg, a l'Ateneu Barcelonès i els membres de la junta se li van tirar al coll. En Joan es va plantejar querellar-se contra els periodistes, però no hi havia cas: havien posat entre cometes el que els havien dit les entrevistes anònimes i res no podia obligar-los a revelar la seva identitat per la protecció al secret de les fonts. Així són les regles del joc en un país lliure, encara que de vegades hi hagi víctimes innocents i espais d'impunitat dolorosos: és el foc amic de la democràcia.

Va haver de jubilar-se i la seva mirada trista es va fer més profunda i es va omplir de sorpresa. El problema era que s'estimava els alumnes, el teatre i l'afecte del públic i tot això havia desaparegut per sempre. Era un problema sense solució. Va obrir un espai d'art en un pis del carrer Canuda per organitzar activitats a les quals assistíem una colla d'amics.

Pep Munné hi va interpretar un monòleg hilarant i la delicada Àgata Roca va protagonitzar amb Joan Ollé *Le trio en mi bémol* d'Éric Rohmer. Divendres teníem cinefòrum, i Mario Gas va glossar *Vertigen* de Hitchcock. Serrat, Jordi Coca i Ferran Toutain hi passaven de tant en tant i jo mateix em vaig ocupar de recordar *Le genou de Claire*.

No n'hi va haver prou. Un dolor estrident li grinyolava per l'espina dorsal com un guix en una pissarra humida l'acompanyava permanentment. Com la sensació que era el seu final.

El dia que va morir, la consellera de Cultura es va donar el gust d'afegir una escopinada a l'epitafi de Joan Ollé. És el que passa amb la mort, que atreu els cucs.

Cap de les assetjades no va anar mai a posar denúncia a la Fiscalia o a un jutjat. L'Espai Canuda ja està tancat. Són petites catàstrofes. Als altres ens toca, ara per ara, continuar vivint.